

Folketingets Retsudvalg

Dato: 20. april 2007

Folketingets Retsudvalg har i skrivelse af 10. april 2007 (ad L 133 – bilag 39) udbedt sig min besvarelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål nr. 38:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 9/4-07 fra Carsten Winding, Fjerritslev, L 133 (Forældreansvarslov), jf. L 133 – bilag 39.”

Svar:

Carsten Windings (CW) henvendelse vedrører bl.a. spørgsmålet om bopælsforælders ret til at flytte barnets bopæl, uanset om den anden forælder har del i forældremyndigheden eller ej. CW mener, at der er flere ubekendte i implementeringen af den nye lov, og at det vil afhænge af den fremtidige retspraksis, hvilke konsekvenser disse ændringer vil få for børns muligheder for at opretholde en tæt kontakt med begge forældre efter en skilsmisse.

CW henviser endvidere til en artikel bragt i Århus Stiftstidende ”Kvinder flytter, mænd bortfører”, hvor det gøres gældende, at lovforslaget forringer retssikkerheden. Det anføres bl.a., at en mor kan flytte barnet uhindret og ustraffet, og selv hvis hun skulle have lyst til at flytte til udlandet, skal retten også stadfæste dette.

CW opstiller endvidere tre tænkte cases om problematikken omkring flytning og opfordrer til, at det som grundlag for udarbejdelsen af den kommende lovgivning overvejes, hvordan man ønsker, at loven skal virke i sådanne tilfælde.

Jeg vil indledningsvist gerne understrege, at jeg ikke mener, at der er tale om en forringelse af retssikkerheden, når der efter lovforslagets § 17 gives retten mulighed for at træffe afgørelse om hos hvem af forældrene, barnet skal bo. Da spørgsmålet om barnets bopæl ofte er stridens egentlige kerne, må det formodes, at mange flere forældre kan fortsætte med at praktisere den fælles forældremyndighed, når spørgsmålet om barnets bopæl er afgjort. Det synes jeg er godt for danske skilsmissebørn.

I lovforslagets § 18 indføres der som noget nyt, at en forælder, der vil ændre sin eller barnets bopæl til et andet sted her i landet eller i udlandet, skal underrette den anden forælder herom senest 6 uger før flytningen. Hensigten med bestemmelsen er at få forældrene til at tale sammen om flytningen, dens betydning for barnet og barnets kontakt til den forælder, der ikke flytter. Samtidig kan den forælder, som barnet ikke bor hos, rejse spørgsmålet om barnets fremtidige bopæl eller forældremyndigheden over barnet i statsforvaltningen. Selv om bestemmelsen om varslingspligt ikke er sanktioneret, kan en manglende varslingspligt indgå som et moment, hvis retten skal vurdere, om barnet fortsat skal have bopæl hos en forælder, der flytter med barnet, eller om barnet skal bo hos den anden forælder.

I lovforslagets § 3, stk. 2, videreføres reglen om, at der ved fælles forældremyndighed skal foreligge et samtykke fra begge forældre, hvis en af forældrene vil rejse til udlandet med barnet, og forældrene er uenige om forældremyndigheden. Kravet til samtykke gælder, hvis en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl er indbragt for retten, eller der er taget initiativ hertil, f.eks. ved, at en af forældrene har rettet henvendelse til statsforvaltningen med anmodning om ændring af forældremyndigheden eller bopælen, eller hvis det på anden måde konstateres, at forældrene er uenige om forældremyndigheden. Der skal ikke meget til at statuere denne uenighed i relation til udløsning af samtykkekravet. Det er således ikke rigtigt, som CW anfører, at bopælsforælderen blot kan flytte til udlandet, hvis vedkommende ønsker dette. Kun hvis den ene forælder har forældremyndigheden alene, kan forælderen rejse med barnet ud af landet, også selv om den anden forælder protesterer imod dette.

For så vidt angår de tænkte eksempler, som CW omtaler i sin henvendelse, finder jeg det ikke hensigtsmæssigt at udtale mig så konkret, at eksemplerne vil kunne anses for en slags "facitliste", når sådanne sager skal afgøres. Dette skal ses i sammenhæng med, at der altid er tale om en konkret og individuel vurdering, hvor det bærende element for afgørelsen er barnets bedste, jf. lovforslagets § 4. Jeg vil imidlertid gerne give nogle generelle svar på de rejste problemstillinger, som kan være vejledende i forhold til, hvilke hensyn der indgår i vurderingen af de enkelte spørgsmål.

I det *første eksempel*, hvor den ene af forældrene flytter med børnene fra Jylland til København i forbindelse med skilsmissen, vil udgangspunktet efter lovforslaget være, at den fælles forældremyndighed fortsætter, medmindre der er tungtvejende hensyn, der taler imod at lade den fælles forældremyndighed fortsætte. Om ophævelse af den fælles forældremyndighed henvises til min besvarelse af bl.a. spørgsmål 16 og 25 til Retsudvalget.

En afgørelse om barnets bopæl vil tage udgangspunkt i, hvad der er bedst for barnet og således afhænge af en konkret og individuel bedømmelse af barnets forhold og de øvrige momenter i sagen, såsom forældrenes personlige egenskaber, tilknytningen til forældrene, og hvordan barnet vil reagere ved eventuelt at skulle skifte institution, skole m.v. som følge af en flytning. Om betydningen af en manglende overholdelse af varslingspligten henvises til mine bemærkninger ovenfor.

I det *andet eksempel*, hvor forældrene efter skilsmissen begge har boet i København, og der har været en 6-8 samværsordning de seneste 4 år, og hvor bopælsforælderen varsler, at hun ønsker at flytte til Jylland med det 8-årige barn, vil den forælder, som barnet ikke bor hos, kunne rette henvendelse til statsforvaltningen med anmodning om, at barnets bopæl ændres. Statsforvaltningen vil under sin behandling af sagen have mulighed for at træffe en midlertidig afgørelse om bopælen. Ved en udvidet samværsordning vil der ved bedømmelsen af bopælen indgå de momenter i vurderingen, som jeg har beskrevet i det første eksempel. Det forhold, at der har været tale om udvidet samvær og dermed en formodning om en tæt tilknytning til samværsforælderen, vil således indgå i vurderingen. Om forælderen mere "formelt" benævnes samværsforælder eller bopælsforælder, vil aldrig være udslagsgivende, da afgørelser om bl.a. barnets bopæl træffes ud fra, hvad der er barnets bedste, jf. lovforslagets § 4.

I det *tredje eksempel* er der fælles forældremyndighed, og bopælsforælderen ønsker at flytte til USA med barnet. Bopælsforælderen varsler ikke flytningen over for samværsforælderen. I en sådan situation vil den anden forælder kunne anlægge sagen i Danmark, jf. retsplejelovens § 448 f, stk. 1, nr. 2. Denne forælder vil endvidere kunne anmode om tilbagegivelse af barnet fra USA i medfør af reglerne om børnebortførelse i Haagerkonventionen af 1980. Hvis der anmodes om tilbagegivelse, skal eventuelle

anlagte retssager i USA afvente udfaldet af sagen om tilbagegivelse. Om betydningen af manglende overholdelse af varslingspligten henviser jeg til mine bemærkninger ovenfor. Den forælder, som bortfører sit barn, vil kunne straffes efter straffelovens § 215 om bortførelse.

I den samme situation, men hvor bopælsforælderen inden flytningen har varslet denne, vil retten kunne træffe afgørelse om, at barnet kan have bopæl hos en forælder, der har eller ønsker at få bopæl i udlandet eller i Grønland eller på Færøerne, jf. lovforslagets § 17, stk. 2. Dette kan være nødvendigt, hvis den ene af forældrene under sagen om forældremyndighed eller barnets bopæl oplyser, at den pågældende ønsker at flytte til udlandet, og samtidig anmoder om, at barnet kan have bopæl der. Hvis retten finder, at det vil være bedst for barnet at have bopæl hos den forælder, der ønsker at flytte til udlandet, jf. lovforslagets § 4, kan retten træffe afgørelse om, at barnet kan have bopæl hos den pågældende forælder i udlandet. Afgørelsen kan alene gå ud på, at barnet kan tage bopæl i et bestemt land og eventuelt i et begrænset tidsrum, således at retten ved vurderingen af, om bopæl hos den pågældende forælder vil være bedst for barnet, kan tage højde for den anden forældremyndighedsindehavers mulighed for at varetage ansvaret og omsorgen for barnet og opretholde kontakten til barnet, hvis barnet skal bo i det pågældende land. En uenighed om barnets bopæl er ikke i sig selv tilstrækkelig til, at den fælles forældremyndighed skal ophæves.

Retten vil samtidig med stillingtagen til spørgsmålet om bopæl kunne træffe afgørelse om samværet, jf. lovforslaget § 37, stk. 2. Såfremt retten beslutter, at barnet kan tage bopæl i USA og fastsætter samværet, vil det dog være de amerikanske myndigheder, der er kompetente i forhold til bopælsforælders manglende overholdelse af samværet.

Samværsforælders mulighed for at anlægge en ny forældremyndighedssag eller sag om barnets bopæl i Danmark vil afhænge af, om barnets sædvanlige opholdssted er ændret til USA.

Carina Christensen

/Charlotte Meibom